

DEN NORSKE KIRKE

Agder og Telemark bispedømmeråd

Det kongelige fornyings- administrasjons- og kirkedepartement
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

Dato: 09.11.2010

Vår ref: 06/353-7 GRH

Deres ref:

Høring - presesfunksjonen i Bispemøtet i Den norske kirke

Agder og Telemark bispedømmeråd takker for anledningen til å uttale seg om en viktig sak for den framtidige utvikling av ledelsesstrukturen i Den norske kirke, jf. høringsnotatet av 28. sept. 2010.

Høringsnotatet gir først en fremstilling av sakens gang fra den ble tatt opp i Bispemøtet og fram til stortingsbehandlingen våren 2010. Departementet har lagt til grunn at endringene i gjeldende regelverk for Bispemøtet og preses blir så få og så små som mulig. Bispedømmerådet er enig i dette. En merker seg formuleringen at den foreslåtte ordning har "et visst midlertidig preg". Bispedømmerådet tar til orientering at Stortinget og departementet har besluttet å lokalisere preses for Bispemøtet, til Trondheim. Bispedømmerådet tar til orientering at departementet har valgt å ikke følge de vedtak kirkelige organer har gjort i saken.

Arbeidsoppgavene

Bispedømmerådet har merket en seg at arbeidsoppgavene blir som i dag. Det som tydeligere og tydeligere har vist seg, er at presesvervet svært ofte havner i en kraftig spenning mellom oppgavene i eget stift og de rikskirkelige og økumeniske forpliktelsene, - med forsømmelser til begge sider som konsekvens. Denne spenning er klart uttrykt også i høringsnotatet: "Erfaringen i dag er at preses har hatt en for stor arbeidsbelastning. Det har vært vanskelig å ivareta bispetjenesten i eget bispedømme og presesfunksjonen på en tilfredsstillende måte". Derfor er det både nødvendig og rett at et embete for en 12. biskop, med presesforpliktelsene tilknyttet, blir opprettet. Bispedømmerådet vil uttrykke sin takk og anerkjennelse for dette!

Når først plasseringen av presesvervet er gjort slik dette nå foreligger, er det om å gjøre å tilrettelegge funksjonene og rammebetingelsene så godt som mulig. På de premisser som foreligger i høringsnotatet, er Agder og Telemark bispedømmeråd enig i mange av høringsnotatets forslag:

- Tilsynstjenesten legges til Nidaros domprosti
- Preses gis fortrinn til Nidarosdomen og avgjør i spørsmål om bruken av denne
- Nidaros bispedømme får to biskoper, begge har sete i bispedømmerådet og blir dermed delegater til Kirkemøtet
- Preses møter i bispedømmerådet i avgrensede saker

- Nidaros biskop blir stedfortredende for preses hva angår dennes tilsynsfunksjon i domprostiet
- Visepreses er, som i dag, stedfortredende for preses i presesfunksjonene
- For øvrig forutsetter man at de to biskopene avklarer seg i mellom enkelte roller og tjenesteoppgaver.
- Fremdeles skal det være slik at preses ikke har instruksjonsmyndighet over de andre biskopene.

Agder og Telemark bispedømmerråd vil særlig understreke at det må legges til rette for en nær kontakt mellom preses og bispemøtets generalsekretær,

Prosedyre for utvelgelse

Høringsnotat skisserer en prosedyre for utvelgelse av preses: (1) Departementet ber Bispemøtet nominere tre kandidater i sin midte. (2) Bispemøtet nominerer, og (3) sender nominasjonen til Nidaros bispedømmerråd, menighetsrådene i domprostiet og de vigslede medarbeiderne i domprostiet. Disse avgir stemme. (4) Kirkerådet stemmer over de nominerte. (5) Bispemøtet prioriterer de tre kandidatene og oversender saken til departementet. (6) Regjeringen utnevner preses/den 12. biskopen.

Siden det her handler om en samkjøring av to saker – Bispemøtets valg av preses og utnevning av en ny, 12. biskop – vil Agder og Telemark bispedømmerråd sterkt anmode om at biskopenes vota gis tydelig/utslagsgivende vekt. Dette dreier seg i hovedsak om en rikskirkelig tjeneste i forlengelsen av den tidligere, internt tillitsvalgte preses.

Videre er stemmegivningen ikke klar i alle deler: Hvordan skal Bispemøtets prioritering forholde seg til stemmegivningen lokalt i Nidaros og i Kirkerådet? Her bør departementet komme med avklarende orientering.

En merker seg videre at stemmene fra proster og teologiske professorer er utelatt i denne prosedyren. Hvorvidt disse stemmegruppene i det hele skal medvirke ved bispevalg, er en generell problemstilling ved valg av biskop. Men når disse stemmene fjernes, vil det gi en forholdsvis sterk vekt til de lokale stemmene i Nidaros. Dette er uheldig ved valg til en rikskirkelig tjeneste. Her bør man overveie en vekting av stemmene for å utligne en skjevhet i prosedyren, med mulighet for en klar misvisning når den konkrete utnevning skal foretas. En mer nærliggende og enklere modell kunne ha vært å la bispedømmerrådet representere de lokale hensyn og Kirkerådet de nasjonale.

Bispedømmerrådet registrerer videre forslaget om at ”regjeringen vil ha tre kandidater i prioritert rekkefølge” å velge mellom. Å påberope seg valgmuligheten mellom tre personer i dette tilfelle, kan vanskelig tolkes som annet enn et ønske om sterk kontroll. Alle biskoper i funksjon er, etter en omstendelig, demokratisk basert prosess allerede prøvet og utnevnt av Kongen i statsråd, slik at Regjeringen burde ha nøydt seg med å be om ett navn fra Bispemøtet til utnevning. Bispedømmerrådet mener at Bispemøtet her kun burde fremføre en kandidat for departement og regjering. Både i statskirker som Den danske folkekirke og Church of England foreslås det nå ved bispevalg fra kirkens side kun ett forslag, og det gjelder ved første innvalg i bispekollegiet. Ved Den norske kirkes presesvalg handler det om å utpeke personen som skal videreføre vervet som Bispemøtets preses på bakgrunn av allerede finsiktede kandidater.

Andre kommentarer

Under ugunstige forhold og personologi kan den ordningen som er skissert komme til å skape problemer i relasjonen mellom preses og Nidaros biskop. Det vil også være ansvarsområder å avklare nærmere mellom preses og Oslo biskop.

Det er i høringsnotatets pkt 7.3 en upresis formulering: Oslo biskop har nok representert Bispemøtet overfor kongehuset, men overfor storting og regjering har preses ivaretatt Bispemøtets anliggender.

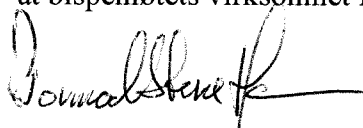
Hva angår preses' representasjon vil nok den i meget få tilfelle naturlig komme til å skje i Erkebisppegården i Trondheim. Internasjonale kirkebesøk og delegasjoner vil høyst sannsynlig i hovedsak ha hovedstaden og Kirkens Hus og/eller Oslo bispegård som kontaktpunkt, som nå. Her kan det også ligge avklaringer som må gjøres mellom preses og Oslo biskop.

Bispedømmerådet konstaterer at preseseametets plassering får sine konsekvenser i uklare og tvetydige formuleringer vedrørende fast kontor og bosted for preses. Her gjenstår det sentrale spørsmål til fortsatt avklaring, spørsmål som ikke minst dreier seg om det daglige liv og trivsel i tjenesten.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Høringsnotatet siterer fra stortingsmeldingen om saken, hvor det tydelig erkjennes at etableringen av den 12. biskop vil få budsjettkonsekvenser: lønn, driftsutgifter, reiser etc. Realistisk vil nyetableringen også kreve to nye lønshjemler, en i Trondheim og en tilknyttet Bispemøtets sekretariat i Oslo.

For øvrig slutter bispedømmerådet seg til den praktiske ordning som er skissert om at bispemøtets virksomhet fortsatt administrativt bør være knyttet til Kirkerådet.

Tormod Stene Hansen
stiftsdirektør